

Брюксел, 12.11.2020 г.
COM(2020) 698 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Съюз на равенство: Стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020—2025 г.

КЪМ РАВНОПОСТАВЕНОСТ НА ЛГБТИК: СВОБОДАТА ДА БЪДЕШ СЕБЕ СИ В ЕС

Неуморно ще преследвам изграждането на Съюз на равенство. Съюз, в който можеш да бъдеш който искаш и да обичаш когото искаш — без страх от осъждане или дискриминация.

Защото да бъдеш себе си не е идеология. Това е твоята идентичност.

И никой никога не може да ти я отнеме.

Урсула фон дер Лайен (председател на Европейската комисия)
Състояние на Съюза през 2020 г.

Всеки в Европейския съюз следва да бъде в безопасност и свободен да бъде себе си. Нашата социална, политическа и икономическа сила се корени в нашето единство в многообразието: равенството и недискриминацията са основни ценности и основни права в Европейския съюз, залегнали в неговите договори и в Хартата на основните права¹. Равните възможности също са един от ключовите елементи на Европейския стълб на социалните права. Европейската комисия, Парламентът и Съветът заедно с държавите членки споделят отговорността за защита на основните права и гарантиране на равно третиране и равенство за всички.

През последните десетилетия законодателното развитие, съдебната практика и инициативите на политиката подобриха живота на много хора и ни помогнаха да изградим по-равнопоставени и приемащи общества, включително за лесбийките, гейовете, бисексуалните, транс, небинарните, интерсексуалните и куиър (ЛГБТИК²) лица. През 2015 г. Комисията представи Списък с дейности за постигане на напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИ³, първата рамка на политиката, създадена специално за борба с дискриминацията срещу ЛГБТИ. На национално равнище 21 държави членки⁴ признаха еднополовите двойки в своето

---

¹ Вж. по-специално член 2 от Договора за Европейския съюз и член 23 от Хартата на основните права. Хартата на основните права е първата международна харта за правата на човека, с която изрично се забранява дискриминацията въз основа на „сексуална ориентация“.

² ЛГБТИК са лица:

- които изпитват привличане към други от своя собствен пол (лесбийки, гейове) или към всеки от половете (бисексуални);
- чиято полова идентичност и/или чието проявление на пола не отговаря на техния пол при раждането (транс, небинарни);
- родени с полови белези, които не отговарят на обичайното определение за мъж или жена (интерсексуални); както и
- чиято идентичност не се вписва в бинарна класификация на сексуалността и/или социалния пол (куиър).

³ Европейска комисия, [Окончателен доклад за периода 2015—2019 г. относно Списъка с дейности за постигане на напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИ](#) (15 май 2020 г.).

⁴ Австрия, Белгия, Германия, Гърция, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Люксембург, Малта, Нидерландия, Португалия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия, Швеция.

законодателство, а четири въведоха правни процедури за признаване на предпочитания социален пол без каквито и да било медицински изисквания⁵.

Последните научни изследвания също показват, че дори когато е налице по-висока степен на приемане и подкрепа за равнопоставеност, това не винаги води до ясни подобрения в живота на ЛГБТИК.

Проучване на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA), проведено през 2019 г., сочи, че дискриминацията въз основа на сексуална ориентация, полова идентичност/проявление на пола и полови белези всъщност се увеличава в ЕС: 43 % от ЛГБТ са заявили, че са се почувствали дискриминирани през 2019 г., в сравнение с 37 % през 2012 г.⁶.

Дискриминация срещу ЛГБТИК продължава да е налице в целия ЕС. За някои ЛГБТИК в ЕС все още не е безопасно да показват привързаност помежду си на обществено място, да говорят открито за своята сексуална ориентация, полова идентичност, проявление на пола и полови белези (независимо дали у дома, или на работното място) и просто да бъдат себе си, без да се чувстват застрашени. Освен това значим брой ЛГБТИК са изложени на риск от бедност и социално изключване. Някои се притесняват да съобщават в полицията за случаи на словесни обиди и физическо насилие.

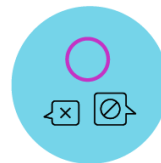
Кризата с COVID-19 подложи на нови форми на натиск най-уязвимите групи, като ЛГБТИК не са изключение. Ограничителните мерки блокираха много ЛГБТИК, на най-различна възраст, във враждебна среда, където може да са изложени на риск от насилие или повишени равнища на тревожност, или по-дълбока депресия⁷. В някои фалшиви новини с широко разпространение дори бяха отправени обвинения към ЛГБТИК за разпространението на вируса⁸.

46 % от респондентите в едно проучване са споделили, че **не биха се чувствали комфортно** (напълно или умерено), ако **интерсексуално лице бъде избрано** на най-висока политическа длъжност.

57 % от респондентите в същото проучване са заявили, че **не биха се чувствали комфортно** (напълно или умерено), ако техните деца имат **връзка с транс лице**.

62 % от интерсексуалните респонденти в проучването **са се чувствали дискриминирани** в поне една област от живота през последните 12 месеца **заради своята интерсексуалност**.

⁵ Дания, Ирландия, Люксембург, Малта.

⁶ FRA, [ЕС — ЛГБТИ И — Дълъг път за постигане на равнопоставеност на ЛГБТИ](#) (14 май 2020 г.) (FRA, второ проучване относно ЛГБТИ).

⁷ Според данните на ИЛГА-Европа ограничителните мерки са изложили ЛГБТИК на повишен риск от домашно насилие или малтретиране, а несигурността, свързана с работата и подслона, както и пониженото здравно състояние на много ЛГБТИК, ги правят по-уязвими към COVID-19 и неговото социално и икономическо въздействие ([COVID-19 и специфично въздействие върху ЛГБТИ, както и какви действия следва да се предприемат от органите за смекчаване на въздействието](#), 2020 г.).

⁸ Служба на Върховния комисар по правата на човека на ООН, [COVID-19 и правата на човека при ЛГБТИ](#).

Наблюдават се значителни различия в ЕС и в отношението, което ЛГБТИК срещат в ежедневието си. Въпреки че социалното приемане на ЛГБТИ е нараснало от 71 % през 2015 г. на 76 % през 2019 г., то всъщност е отбелязало спад в девет държави членки⁹.

Освен това в някои части на ЕС се наблюдава тревожна тенденция на зачестяване на инцидентите, свързани с атаки срещу ЛГБТИК, например атаки срещу обществени мероприятия на ЛГБТИК, включително гей паради, т.нар. декларации за „зона, свободна от ЛГБТИК идеологии“, и случаи на сплашване на хомофобска основа по време на карнавални празненства. Организацията на гражданското общество, които защитават и работят за напредъка по отношение на правата на ЛГБТИК, все по-често съобщават, че се сблъскват с враждебно отношение, което съвпада с възхода на движението срещу социалния пол (и срещу ЛГБТИК)¹⁰. Наложително е държавите членки да реагират бързо на тези нови тенденции и да предприемат действия за тяхното обръщане.

Европейският съюз трябва да поеме водеща роля по отношение на усилията за по-добра защита на правата на ЛГБТИК.

С настоящата първа по рода си стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК Комисията се стреми да се справи с неравенствата и предизвикателства, които засягат ЛГБТИК, за да продължи напред към постигане на Съюз на равенство. Тя обръща особено внимание на многообразието от потребности, които ЛГБТИК изпитват, както и на най-уязвимите лица, включително тези, които са подложени на комбинирана дискриминация, и на транс, небинарните и интерсексуалните, които са сред най-слабо приеманите групи в обществото и като цяло са обект на повече дискриминация и насилие от останалите представители на общностите на ЛГБТИК. Дискриминацията често е многоизмерна и само комбиниран (интерсекционален)¹¹ подход може да проправи пътя към устойчиви и насърчаващи уважение промени в обществото.

40 % от респондентите в едно проучване са посочили **етнически или имигрантски произход** като допълнителна причина за **дискриминация** в допълнение към принадлежността си към групата на ЛГБТИ.

Географската отдалеченост може да бъде **допълнителен фактор за уязвимост**. **47 %** от ЛГБТИ респондентите сред всички групи в ЕС живеят в голям град, **11 %** — в предградията или покрайнините на голям град, **30 %** — в средно голям или малък град, а **13 %** — в селски район.

⁹ Специално проучване на Евробарометър № 493: [Дискриминация в Европейския съюз](#), октомври 2019 г.

¹⁰ FRA, [Предизвикателства, пред които са изправени организациите на гражданското общество, работещи в сферата на правата на човека в ЕС](#) (29 януари 2018 г.).

¹¹ Съгласно член 10 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) „при определянето и осъществяването на своите политики и дейности Съюзът се стреми да се бори срещу всяка форма на дискриминация, основана на пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация“. Европейският институт за равенство между половете определя „интерсекционалността“ като „аналитичен инструмент за изучаване, разбиране и отговор на начините, по които полът се пресича с други лични характеристики/идентичности, и на това как тези пресечни точки допринасят за уникалния опит по отношение на дискриминацията“. Това определение се прилага в еднаква степен за всяка форма на дискриминация.

Настоящата стратегия следва призивите за действие от страна на държавите членки¹², на Европейския парламент¹³, със силна подкрепа от интергрупата за правата на ЛГБТИ и гражданското общество. С нея се определя поредица от целенасочени действия, организирани около **четири стълба**:

1. Борба с дискриминацията срещу ЛГБТИК;
2. Гарантиране на безопасността на ЛГБТИК;
3. Изграждане на общества, които приобщават ЛГБТИК; както и
4. Поемане на водеща роля в призива за равнопоставеност на ЛГБТИК по света.

Тези целенасочени действия ще бъдат комбинирани с отделяне на внимание на конкретните опасения на ЛГБТИК в контекста на подобреното **интегриране** на равенството във всички политики, законодателство и програми за финансиране на ЕС.

Целта на настоящата стратегия е да се спомогне да се чува по-ясно гласът на ЛГБТИК лицата, както и да се обединят усилията на държавите членки и на участниците на всички равнища в общо начинание за ефективно справяне с дискриминацията срещу ЛГБТИК. Тя се приема в момент, когато сме свидетели на подкопаване или отстъпление от основните права в някои държави членки. Въпреки че ЕС има много високи стандарти в областта на основните права, те не винаги се прилагат по еднакъв начин. Настоящата стратегия допълва съществуващите и предстоящите инициативи за насърчване на измерението на равенството в ЕС като цяло¹⁴.

---

¹² [Съвместен неофициален документ на 19 държави членки](#) (19 декември 2018 г.).

¹³ [Доклад относно пътната карта на ЕС срещу хомофобията и дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност](#) (2013/2183(INI)) (8 януари 2014 г.).

¹⁴ Тези инициативи включват: стратегията на ЕС относно правата на жертвите (COM(2020)258), европейската стратегия за равенство между половете за периода 2020—2025 г. (COM(2020)152), стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите (COM(620)2020), [европейския стълб на социалните права](#); плана за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г. (COM(2020)565), стратегията за правата на хората с увреждания (планирана за първото тримесечие на 2021 г.), стратегията за правата на детето (планирана за първото тримесечие на 2021 г.) и стратегията за борба с антисемитизма (планирана за четвъртото тримесечие на 2021 г.).

1. БОРБА С ДИСКРИМИНАЦИЯТА СРЕЩУ ЛГБТИК

19 % от лесбийките, гейовете и бисексуалните, **35 %** от транс лицата и **32 %** от интерсексуалните лица са се почувствали **дискриминирани на работното си място** през последната година.

46 % от ЛГБТИ **никога не споделят открито** пред медицинския персонал или доставчиците на здравни услуги, **че са ЛГБТИ.**

51 % от интерсексуалните и **48 %** от транс лицата, **35 %** от лесбийките и **31 %** от гейовете живеят в домакинства, които **изпитват трудности със свързването на двата края.**

Дискриминацията засяга ЛГБТИК във всички етапи от живота. От ранна възраст децата и младежите, които са ЛГБТИК, както и децата на ЛГБТИК или от „семејства на дъгата“, в които един от членовете е ЛГБТИК, често биват стигматизирани, което ги превръща в обекти на дискриминация и тормоз и се отразява на техните резултати в училище и на перспективите им за заетост, на ежедневието им и на тяхното благополучие, както и на благополучието на техните семейства¹⁵.

По отношение на заетостта ЛГБТИК продължават да се сблъскват с дискриминация в процеса на наемане на работа, на работното място и в края на кариерата, въпреки законодателството на ЕС в тази област. Мнозина се сблъскват с препятствия още при намирането на справедлива и стабилна работа, което може да увеличи риска от бедност, социално изключване и бездомничество. В неотдавнашни изследвания беше установено, че транс лицата се сблъскват с допълнителни препятствия при търсенето на достъп до пазара на труда¹⁶.

При ЛГБТИ се наблюдават високи равнища на бездомничество¹⁷. Изгонването от семейния дом и дискриминацията по отношение на достъпа им до жилищно настаняване са основните фактори, водещи до бездомничество, по-специално за младите ЛГБТИК¹⁸. Около 25—40 % от младежите, които изпадат в състояние на бездомничество, биват определяни като ЛГБТИ¹⁹.

Дискриминацията въз основа на сексуална ориентация, полова идентичност/проявление на пола и полови белези може също така да окаже значително въздействие върху физическото, психичното и сексуалното здраве и благосъстоянието на ЛГБТИК. В изследвания на ЕС бяха установени значителни проявления на неравнопоставеност в сферата на здравеопазването между общността

¹⁵ ЮНЕСКО, *На открито: ответна реакция на образователния сектор срещу прояви на насилие въз основа на сексуална ориентация и полова идентичност/проявление на пола* (2016 г.); NESET II, *Предотвратяване и справяне с тормоза и насилието в училище* (2016 г.).

¹⁶ Европейска комисия, *Правно признаване на пола в ЕС: Дългият път на транс лицата към пълна равнопоставеност* (юни 2020 г.).

¹⁷ ЛГБТИ са особено изложени на риск от бездомничество, като 4 % от транс и интерсексуалните респонденти са посочили, че поне веднъж им се е налагало да спят, където намерят, или на публично място (*FRA, второ проучване относно ЛГБТИ*).

¹⁸ Вж. например: <https://www.feantsa.org/en/newsletter/2017/09/28/autumn-2017?bcParent=27>

¹⁹ <https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/COVID19%20Impact%20LGBTI%20people.pdf>

на ЛГБТИК и населението като цяло²⁰. Наред с това ЛГБТИК често не са склонни да търсят здравно обслужване, защото са преживели или се страхуват от враждебни реакции от страна на медицинските специалисти и все още изпитват затруднения с достъпа до висококачествени и достъпни медикаменти и грижи, включително извънболнични и социални грижи. Тези от тях, които имат увреждания, са по-възрастни, мигранти или произхождат от етнически или религиозни малцинства, са особено уязвими към дискриминация. Кризата, причинена от COVID-19, увеличи тази уязвимост²¹.

1.1 Прилагане и подобряване на правната защита срещу дискриминация

Правото на ЕС, свързано с осигуряването на правна защита срещу дискриминация, е от ключово значение за постигането на напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИК, като същото се отнася и за съдебната практика на Съда на Европейския съюз. Тази защита попада в различни правни рамки, в зависимост от това дали дискриминацията, на която ЛГБТИК са подложени, е на основата на сексуалната ориентация (рамка за борба с дискриминацията) или на пола, включително промяна на пола²² (рамка за равенство между половете).

В Директивата за равно третиране в областта на заетостта²³ е залегнало правото на недопускане на дискриминация или на тормоз в сферата на заетостта въз основа на сексуална ориентация. В едно скорошно решение Съдът на Европейския съюз поясни, че публично изявление на дадено лице, в което се изключва възможността за наемане на работа на лице с определена сексуална ориентация, може да представлява забранена дискриминация.²⁴ Въпреки че тази директива предлага стабилна основа, въздействието на нейните разпоредби е ограничено по два начина: заради предизвикателствата, свързани с прилагането, и заради ограничения в обхвата, тъй като законодателството не надхвърля сферата на заетостта.

Комисията ще осигури стриктното прилагане от страна на държавите членки на правата от обхвата на Директивата за равно третиране в областта на заетостта и ще докладва за прилагането на тази директива през 2021 г.²⁵ В доклада ще бъде

²⁰ ЛГБТИК са изложени на по-висок риск от развитие на някои видове рак на по-ранна възраст или от преживяване на психическо страдание, включително суицидна идеация и самоубийство, като също така е по-вероятно те да бъдат недоволни от здравното обслужване, което получават ([Европейска комисия, юни 2017 г.](#))

²¹ Например в сравнение с населението като цяло по-висок дял от ЛГБТИК са безработни и с несигурна заетост и имат достъп до много ограничени и нестабилни финансови ресурси. Кризата изостри ситуацията, като по този начин хвърли светлина върху уязвимостта на хората с несигурна заетост и жилищно настаняване. Заради дискриминацията, стигматизирането и по-ниския социално-икономически статус ЛГБТИК показват значително по-ниски здравни резултати, често свързани с по-слаб достъп до всеобхватно здравно осигуряване, и следователно са по-уязвими към вируса (ИЛГА-Европа, въздействие на COVID-19).

²² „Промяна на пола“ е терминът, използван към момента, когато Съдът на Европейския съюз е обявил решението по дело *P., Richards*, и Дело C-117/01, *K.B. срещу National Health Service Pensions Agency и Secretary of State for Health*, 7.1.2004 г., ECLI:EU:C:2004:7.

²³ Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16).

²⁴ Решение от 23 април 2020 г. по дело C-507/18, *NH срещу Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI — Rete Lenford*, ECLI:EU:C:2020:289.

²⁵ Този доклад ще бъде представен съвместно с доклада относно Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход.

разгледан и въпросът дали държавите членки са спазили препоръката на Комисията да обмислят определянето на орган по въпросите на равенството, който да се занимава с дискриминацията въз основа на религия или убеждения, увреждане, възраст и сексуална ориентация в рамките на приложното поле на директивата²⁶. До 2022 г. Комисията ще предложи съответно необходимото в тази връзка законодателство, по-специално законодателство, свързано с ролята на органите по въпросите на равенството.

В Директивата относно равенството между половете²⁷ е залегнало правото на недискриминация и на недопускане на тормоз въз основа на пола, включително промяна на пола, по отношение на достъпа до трудова заетост, условията на труд (включително заплащането) и професионалните социално-осигурителни схеми. Принципът на равно третиране на мъжете и жените изключва възможността за уволнение по причина, свързана с промяна на пола²⁸. Както беше потвърдено от Съда на Европейския съюз, в законодателството на ЕС също така е предвидено правото на недискриминация въз основа на пола, отново включително при промяна на пола, по отношение на достъпа до стоки и услуги, които са достъпни за обществеността²⁹, както и на законоустановената социална сигурност³⁰. В тази правна рамка все още не се споменават изрично половите белези като забранено основание за дискриминация.

През 2008 г. Комисията представи предложение за Директива относно равното третиране, която ще разшири законовата защита от страна на ЕС срещу дискриминация, основана, наред с другото, на сексуална ориентация, отвъд сферата на заетостта и професионалното обучение³¹: тя призовава Съвета да приеме предложението, за да бъдат запълнени пропуските по отношение на предоставяната от законодателството на ЕС защита срещу дискриминация въз основа на сексуалната ориентация.

Изследванията, осъществени с подкрепата на Комисията, Съвета на Европа и гражданското общество³² показваха, че държавите членки имат различни подходи относно защитата на ЛГБТИК срещу дискриминация, особено по отношение на небинарните, интерсексуалните и куйър лицата. Комисията също така ще подкрепи държавите членки за засилване на техния обмен на най-добри практики, свързани със законовата защита срещу дискриминация въз основа на сексуална ориентация, полова идентичност/проявление на пола и полови белези в различни области. Докато някои държави членки са добавили половите белези като основание за дискриминация в своето национално законодателство относно равенството, други са използвали

---

²⁶ Препоръка (ЕС) 2018/951 на Комисията относно стандартите за органите по въпросите на равенството (ОВ L 167, 4.7.2018 г., стр. 28).

²⁷ Директива 2006/54/ЕО за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23).

²⁸ Решение от 30 април 1996 г., по дело *P* срещу *S u Cornwall County Council*, C-13/94, ECLI:EU:C:1996:170.

²⁹ Директива 2004/113/ЕО на Съвета относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги (L 373, 21.12.2004 г., стр. 37).

³⁰ Решение от 27 април 2006 г. по дело *Sarah Margaret Richards срещу Secretary of State for Work and Pensions*, C-423/04, ECLI:EU:C:2006:256.

³¹ Предложение за Директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, COM/2008/0426 final.

³² Вж. [ИЛГА-Европа, карта на дъгата и индекс за 2020 г.](#)

широко тълкуване на понятието „пол“³³. По подобен начин проявлението на социалния пол е включено като основание в законодателството срещу дискриминацията само в няколко държави членки. Комисията проучва как може да се осигури по-добра защита срещу дискриминация за небинарните, интерсексуалните и куйър лицата.

Новите технологии предоставят нови възможности за подобряване на живота на европейците, но също така пораждат и нови предизвикателства. Въпреки че изкуственият интелект (ИИ) може да се използва за справяне с множество обществени проблеми, той може също така да изостри дискриминацията в реалния живот, включително тази срещу ЛГБТИК, както и неравнопоставеността между половете. По-специално, както беше подчертано в един неотдавнашен преглед на политиката от страна на Комисията, едно от нововъзникващите предизвикателства в областта на системите с изкуствен интелект (ИИ) за разпознаване на лица е идентифицирането на лицата на транс лицата, особено по време на преходните периоди³⁴. Комисията планира да предложи регулаторна рамка, в която конкретно ще бъдат разгледани предубежденията и неоправданата дискриминация, присъщи за високорисковите системи с ИИ, включително биометричните системи. Тя ще предложи конкретни изисквания, включително такива за документацията, свързани с качеството на наборите данни за обучение и процедурите за изпитване с цел откриване и коригиране на предубеждения. Тези изисквания ще послужат за предотвратяването на дискриминационни отрицателни въздействия на ранен етап и ще дадат възможност за непрекъснато наблюдение и бдителност във връзка със спазването на действащото законодателство по въпросите на равенството през целия жизнен цикъл на ИИ.

1.2 Насърчаване на приобщаването и многообразието на работното място

Освен забраната за дискриминация многообразните и приобщаващи работни среди помагат за създаване на равни възможности на пазара на труда и за подобряване на стопанските резултати. Многообразието и приобщаването са от решаващо значение за стимулирането на нови идеи и насърчаването на иновативно, процъфтяващо общество. Така например е налице доказана връзка между приобщаването на ЛГБТИК и възвръщаемостта на активите, иновацията и производителността на труда³⁵.

Комисията насърчава управлението на многообразието чрез платформата на ЕС за харти на многообразието³⁶. Страните, които са подписали хартите, са приели

³³ Европейска комисия, *Равенство по отношение на правата на транс лицата и интерсексуалните лица в Европа — сравнителен анализ* (ноември 2018 г.); Комисар на Съвета на Европа за правата на човека, *Права на човека и интерсексуалните лица* (април 2015 г.).

³⁴ Keyes, O. (2018 г.), „Машините, които бъркат пола: последици от автоматичното разпознаване на пола за транс лицата при взаимодействието между човек и компютър“, Процедури на АСМ относно взаимодействието между човек и компютър, 2(CSCW), 88. <https://doi.org/10.1145/3274357>, както е цитирано в предстоящата публикация: Европейска комисия, Генерална дирекция „Научни изследвания и иновации“ (2020 г.) *Иновации, свързани с пола: Как приобщаващият анализ допринася за научните изследвания и иновациите*.

³⁵ Вж. например Li, F., Nagar, V. (2013 г.), „Многообразие и резултати“, *Management Science* 59, стр. 529-544; Shan, L., Fu, S., Zheng, L. (2016 г.), „Равнопоставеност между половете в корпоративната среда и резултати от дейността на предприятията“, *Strategic Management Journal* 38(9), стр. 1812–1826; и Gao, H., & Zhang, W. (2016 г.), „Законодателство за недискриминация при трудовата заетост и корпоративни иновации“, *Management Science* 63(9), стр. 2982–2999.

³⁶ Към момента тя се състои от 26 национални харти на многообразието, които представляват мрежа от около 12 000 организации с над 16 милиона служители.

политики за многообразие и приобщаване, създали са вътрешни мрежи на ЛГБТИК, осигурили са обучение за своите служители, отбелязвали са Международния ден за борба срещу хомофобията, трансфобията, бифобията и интерфобията и са участвали в национални гей прайд мероприятия. Служителите, които са ЛГБТИК, могат да се възползват от подобрената координация между платформата на ЕС, националните харти на многообразието и отделните предприятия. Комисията ще продължи да насърчава създаването на национални харти на многообразието и да се ангажира с конкретни усилия за популяризиране на равнопоставеността на ЛГБТИК чрез целенасочени действия в рамките на платформата на ЕС за хартите на многообразието.

Комисията ще насърчава използването на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+)³⁷ за подобряване на социално-икономическото положение на най-маргинализираните ЛГБТИК и ще разработва инициативи, съсредоточени върху конкретни групи, като например подгрупите на гейовете, лесбийките, бисексуалните, транс и интерсексуалните. Комисията ще събира данни относно препятствията пред пълната равнопоставеност в сферата на заетостта, но също и в други сфери, като например социалната закрила. Тази дейност ще послужи като основа за насоки за държавите членки и предприятията относно подобряването на участието на транс и интерсексуалните лица на пазара на труда. Комисията ще насърчава обмена на най-добри практики между държавите членки и ще предоставя надеждни и съпоставими данни в тази област с подкрепата на FRA. Комисията ще продължи да подкрепя мерките, предвидени в стратегията за равенство между половете³⁸, насочени към подобряване на социално-икономическото положение на жените, включително това на ЛБТИК жените³⁹.

Социалните предприятия и социалната икономика като цяло могат да изиграят водеща роля за справянето с дискриминацията срещу ЛГБТИК. Те могат да разработят конкретни програми, обучения и схеми за повишаване на степента на приобщаване на ЛГБТИК. През 2021 г. Комисията ще публикува европейски план за действие за социална икономика, с който ще се насърчи развитието на тези предприятия и организации и ще се разгледа въпросът как по-добре да се включат в обществото конкретни маргинализирани групи, включително ЛГБТИК.

Комисията ще даде личен пример в ролята си на работодател. В рамките на своята нова стратегия за човешките ресурси тя ще продължи да се стреми към напълно приобщаваща работна среда, по-специално като предоставя по-целенасочена подкрепа и насоки за служители, които са ЛГБТИК, както и като значително подобрява използването на приобщаващ по отношение на пола език във всички форми на комуникация. Комисията приканва останалите институции на ЕС да предприемат стъпки за насърчаване на многообразието и приобщаването сред собствения си персонал.

---

³⁷ В хода на подготовката, изпълнението, наблюдението и оценката на програмите в рамките на Европейския социален фонд плюс следва да се насърчават равните възможности и недискриминацията. Държавите членки също следва да подкрепят конкретни целенасочени действия за насърчаване на тези принципи.

³⁸ Европейска комисия, [Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете за периода 2020–2025 г.](#), 5.3.2020 г., COM(2020) 152 final

³⁹ Действията за справяне с разликата в заплащането между половете могат да бъдат от особено значение за домакинствата на ЛБТИК.

1.3 Борба с неравенството в образованието, здравеопазването, културата и спорта

Комисията ще подкрепя насърчаването на обмена на най-добри практики между държавите членки и експертите относно осигуряването на безопасно и приобщаващо образование за всички деца, младежи и възрастни. Например нова експертна група⁴⁰, разработваща предложения за стратегии за създаване на подкрепяща учебна среда за групите, изложени на риск от постигане на незадоволителни резултати, както и за поддържане на благосъстоянието в училище, ще разгледа свързаните с пола стереотипи в образованието, малтретирането и сексуалния тормоз. В допълнение към това с предстоящата цялостна стратегия на Комисията за правата на детето ще се гарантира неограничен достъп до права, закрила и услуги и за ЛГБТИК децата. Насърчаването на по-приобщаващо образование е в интерес на всички учаци и граждани и то помага в борбата със стереотипите и за изграждането на по-справедливо общество за всички.

Често липсват изследвания относно проявите на комбинирана дискриминация по отношение на ЛГБТИК, като например тези, които са в напреднала възраст или имат увреждания. „Хоризонт Европа“ ще подкрепя проучвания, свързани с пола, както и комбинирани изследвания, които се отнасят до ЛГБТИК, включително такива в областта на здравеопазването. Комисията ще разпространи резултатите от изследванията, включително своите препоръки и насоки относно политиките, и ще организира конференция за целия ЕС чрез платформата на ЕС за политиките в сферата на здравеопазването. Тя също така ще предложи ръководната група за промоция и профилактика да разгледа възможността за утвърждаване в тази област на добра практика, свързана със здравето, която би могла да се приложи от държавите членки.

Държавите членки ще бъдат насърчавани да организират обучения за медицински специалисти с цел повишаване на осведомеността относно здравните нужди на гейовете и бисексуалните мъже, лесбийките и бисексуалните жени, интерсексуалните лица, и транс лицата, както и за избягване на дискриминацията и заклеймяването при достъпа до здравни услуги. Учебният материал от проекта HEALTH4LGBTI⁴¹ ще бъде допълнително разпространяван и предлаган на държавите членки. Комисията ще насърчава и подпомага обмена между държавите членки на най-добри практики, свързани със справянето с предизвикателствата пред психичното здраве, с които се сблъскват значителен брой ЛГБТИК.

Предубежденията по отношение на пола и други стереотипи са сред основните фактори за отрицателните или враждебните нагласи спрямо ЛГБТИК в много общности. По-специално те могат да доведат до изключване и заклеймяване на всеки, който не се вписва във фиксираните норми/представи за жените и мъжете, като например небинарните и киуър лицата. Медиите, културният и спортният сектор са мощни инструменти за промяна на нагласите и оспорване на предубежденията по отношение на пола и на други стереотипи.

Комисията ще подкрепя проекти, които използват форми на културно изразяване за борба с дискриминацията, изграждане на доверие и приемане, както и насърчаване на

⁴⁰ Тази експертна група представлява инициатива, която е включена в Съобщението относно постигането на европейско пространство за образование до 2025 г. (COM(2020)625 final).

⁴¹ https://ec.europa.eu/health/social_determinants/projects/ep_funded_projects_en#fragment2

цялостното приобщаване на ЛГБТИК. Комисията ще подобрява интегрирането на равнопоставеността на ЛГБТИК в съответните инициативи, свързани с трудовата заетост, образованието и здравеопазването (по-специално тези, свързани с психичното здраве и превенцията на ХИВ/СПИН), и програмите за финансиране от ЕС (например „EU4Health“ и „Еразъм+“). В бъдещия европейски план за борба с рака ще се вземе предвид положението на най-уязвимите групи, включително ЛГБТИК. Проекти за борба с комбинираната дискриминация и неравенството, с които се сблъскват ЛГБТИК, предубежденията по отношение на пола и другите стереотипи могат да бъдат финансирани чрез програмата „Граждани, равенство, права и ценности“.⁴²

По програмата „Еразъм+“ се финансират проекти, които помагат за оправомощаване и овластяване на младежи, изправени пред дискриминация поради своя пол или сексуална ориентация, както и други социални пречки. Европейският корпус за солидарност също може да насърчава дейности за солидарност, насочени към справянето с расизма и дискриминацията, както и към разширяване на участието. През новия програмен период ще бъде обърнато особено внимание на приобщаването, равенството и многообразието в програмите „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“. Ще бъде определен многостранен подход за постигане на по-приобщаваща програма и подобряване на обхвата, така че да бъдат достигнати хората с по-малко възможности, включително чрез въвеждане на по-гъвкави и достъпни формати; мерки за подкрепа, с които да се подпомогнат подготовката и придружаването на участниците, и финансови мерки за преодоляване на пречките, с които се сблъскват слабо представените групи при участие в програмите.

1.4 Поддържане на правата на кандидатите за международна закрила, които са ЛГБТИК

Общата европейска система за убежище е насочена към конкретната ситуация и потребностите на уязвимите кандидати за международна закрила⁴³ (включително ЛГБТИК). Комисията направи предложения за провеждане на реформа на общата европейска система за убежище, за да стане тя по-устойчива и ефективна, като в същото време зачита потребностите на такива кандидати⁴⁴.

Комисията ще насърчава обмена на добри практики между държавите членки, свързани с посрещане на потребностите на ЛГБТИК, които кандидатстват за международна закрила, като се съсредоточава върху:

- гарантирането на безопасни и подходящи условия на приемане, включително настаняване, за ЛГБТИК, които кандидатстват за международна закрила;

---

⁴² По други програми на ЕС, като например програмата за оказване на помощ на общността на турските кипърци, също се оказва активна подкрепа за проекти за справяне с дискриминацията и експлоатацията на ЛГБТИК.

⁴³ Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9); Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 60); и Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила (ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 96).

⁴⁴ [Съобщение на Комисията относно „Закрилата на децата мигранти“, COM\(2020\) 609 final.](#)

- стандартите за закрила, които се прилагат по отношение на тяхното задържане (където е приложимо); както и
- начините за предотвратяване на дискриминация към ЛГБТИК и/или свързаните с тях стереотипи при разглеждането на техните заявления.

Европейската служба за подкрепа в областта на убежището ще подобри обучението на служителите по закрилата и преводачите, за да гарантира, че разглеждането на заявленията на ЛГБТИК за международна закрила няма да се влияе от стереотипи и ще бъде в съответствие с международното законодателство и това на ЕС, както и с други приложими инструменти⁴⁵.

При дискусиите с държавите членки относно приоритетите за финансиране за Фонда за убежище и миграция Комисията ще подчертае необходимостта от изграждането на капацитет за отстояване на правата на кандидатите за международна закрила и останалите мигранти.

Европейската комисия ще осигури синергичен ефект между прилагането на стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК и плана за действие за интеграция и приобщаване. Един от основните принципи на новия план за действие ще бъде „приобщаване за всички“. В него ще се вземат предвид предизвикателствата в резултат на мигрантския статут в съчетание с други фактори на дискриминация, като например сексуална ориентация и пол.

Ключови действия от страна на Европейската комисия:

- ✓ да предложи до 2022 г. всяко законодателство в отговор на предстоящия доклад относно изпълнението на Директивата за равно третиране в областта на заетостта, по-специално с цел укрепване на ролята на органите по въпросите на равенството;
- ✓ да гарантира подходяща закрила на уязвимите кандидати (включително ЛГБТИК) в контекста на общата европейска система за убежище и нейната реформа;
- ✓ да гарантира подкрепа за равнопоставеността на ЛГБТИК при дейностите съгласно фонда „Убежище, миграция и интеграция“;
- ✓ да подкрепя чрез „Хоризонт Европа“ научните изследвания в здравеопазването, които имат отношение към ЛГБТИК, включително такива, отнасящи се до общностите на транс и интерсексуалните лица..

Европейската комисия ще подкрепя държавите членки за:

- ✓ осигуряване на законова защита срещу дискриминация, основана на сексуална ориентация, полова идентичност/проявление на пола и полови белези в различни

⁴⁵ „На много места по света лицата стават обект на сериозни нарушения на правата на човека и на други форми на преследване заради тяхната действителна или възприемана сексуална ориентация и/или полова идентичност. Въпреки че преследването на физически лица [които са ЛГБТИ] и на такива, които се възприемат като ЛГБТИ, не е ново явление, в много държави на убежище е налице по-голяма осведоменост относно това, че хората, които бягат от преследване поради своята сексуална ориентация и/или полова идентичност, могат да бъдат квалифицирани като бежанци съгласно член 1А, параграф 2 от [Конвенцията от 1951 г.] и/или нейния Протокол от 1967 г. ... Независимо от това прилагането на определението за бежанец остава непоследователно в тази област“. (Комисия на ООН по правата на човека, *Насоки относно международната закрила № 9: Молби за статут на бежанец въз основа на сексуална ориентация и/или полова идентичност в контекста на член 1А, параграф 2 от Конвенцията от 1951 г. и/или нейния Протокол от 1967 г. относно статута на бежанци*, Комисия на ООН по правата на човека/служба „Обща и институционална политика“/12/09, 23 октомври 2012 г.).

области;

- ✓ подобряване на безопасно и приобщаващо образование за децата и младежите, които са ЛГБТИК;
- ✓ отговорят на конкретните потребности на ЛГБТИК, които кандидатстват за международна закрила, и в същото време за да осигурят безопасни условия за приемане, задържане или настаняване;
- ✓ подобряват обучението на служителите по закрилата и преводачите, които работят с молби за убежище от страна на ЛГБТИК.

2. ГАРАНТИРАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА НА ЛГБТИК

38 % от ЛГБТИ са преживели през 12-те месеца преди проучването **тормоз, мотивиран от омраза**, заради своята ориентация като ЛГБТИ.

22 % от интерсексуалните лица са преживели през последните 5 години **физическо и/или сексуално нападение** заради своята ориентация като интерсексуални лица.

Само за **21 %** от ЛГБТИ, станали жертва на **мотивирано от омраза физическо или сексуално насилие** през последните 5 години, са **съобщили за това** на някоя организация, включително на органите, отговарящи за политиките, и тези по въпросите на равенството.

Всеки има право да бъде в безопасност, било то у дома си, на обществено място или онлайн. ЛГБТИК са обект на престъпления от омраза, слово на омразата и насилие⁴⁶ повече от всички други. За борба със словото на омразата в интернет, през 2016 г. Комисията постигна договореност с дружествата в сферата на информационните технологии за доброволен кодекс на поведение⁴⁷. Оценките от изпълнението на кодекса показват, че сексуалната ориентация е най-често съобщаваната причина за слово на омразата (33,1 %) ⁴⁸. Кризата с COVID-19 доведе до още по-високи равнища на омраза, насилие и дискриминация спрямо ЛГБТИК, както и до поляризиране на обществото като цяло⁴⁹.

В същото време недостатъчната степен на съобщаване в полицията или на другите организации за породените от омраза престъпления остава сериозен проблем, произтичащ от липсата на доверие в правоприлагащите органи, от страх от реакции на омраза към ЛГБТИК⁵⁰ или обвиняване на жертвата, от предишни отрицателни преживявания в контактите с полицията или от очаквания, че тя няма да направи нищо по въпроса.

Защитниците на правата са изправени пред заплахи, а мирните шествия се сблъскват с омраза. Твърде често ЛГБТИК биват използвани като изкупителни жертви в политическия дискурс, включително по време на предизборни кампании. Резолуциите относно „зона, свободна от ЛГБТ“ имат за цел отказ на основни права и свободи на общността на ЛГБТИК. Обозначаването на ЛГБТИК като „идеология“ се

⁴⁶ FRA, второ проучване относно ЛГБТИ. Вж. бележка под линия № 6.

⁴⁷ [Кодекс за поведение за противодействие на незаконните изказвания в интернет, пораждащи омраза, 30 юни 2016 г.](#)

⁴⁸ Европейска комисия, *Противодействие на незаконните изказвания в интернет, пораждащи омраза: 5-а оценка на Кодекса за поведение, 22 юни 2020 г.*

⁴⁹ През последните години е налице възходяща тенденция при изпълнената с омраза реторика в обществения дискурс, която прераства в истинска омраза на улицата, включително срещу ЛГБТИК. Например ИЛГА—Европа получи от поне четири държави членки информация за религиозни лидери, които обвиняват общностите на ЛГБТИ за пандемията. (ИЛГА—Европа, въздействие на COVID-19 върху общностите на ЛГБТИ в Европа и Централна Азия: Доклад за бърза оценка, юни 2020 г.)

⁵⁰ FRA, второ проучване относно ЛГБТИ, стр. 49. Вж. бележка под линия № 6.

разпространява в комуникациите в интернет пространството и извън него⁵¹, като същото е в сила и по отношение на продължаващите кампании срещу така наречената „идеология на социалния пол“. „Зоните, свободни от ЛГБТИК“ са зони, в които липсва човечност, и те нямат място в нашия съюз.

2.1 Укрепване на законовата защита на ЛГБТИК срещу престъпления от омраза, слово на омразата и насилие

Законовата защита срещу насочени към ЛГБТИК престъпления от омраза и слово на омразата е много различна в отделните държави членки⁵². Чрез групата на високо равнище на ЕС относно борбата с расизма, ксенофобията и другите форми на нетърпимост Комисията ще организира целенасочени дискусии с националните органи и гражданското общество с цел обмен на най-добри практики относно изпълнението на националното законодателство в тези области.

На европейско равнище, въпреки че ЕС е приел законодателство, в което се криминализират престъпленията от омраза и словото на омразата на основата на расизъм или ксенофобия⁵³, не съществува конкретна санкция за слово на омразата и престъпления от омраза, насочени срещу ЛГБТИК. Като важна първа стъпка през 2021 г. Комисията ще представи инициатива за разширяване на списъка от „престъпления в ЕС“ съгласно член 83, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), така че да обхване престъпленията от омраза и словото на омразата, включително когато са насочени срещу ЛГБТИК.

Комисията ще предприеме действия и за справяне с насилието, основано на пола, съгласно обявеното в стратегията за равенство между половете. Очаква се по програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ да бъдат финансирани проекти за предотвратяване и борба с престъпленията от омраза, словото на омразата и насилието, насочени срещу ЛГБТИК, а в същото време по програма „Правосъдие“ да бъдат предоставени възможности за финансиране за утвърждаване правата на жертвите на престъпления, включително ЛГБТИК.

2.2 Укрепване на мерките за борбата срещу словото на омразата и дезинформацията в интернет срещу ЛГБТИК

Преди края на 2020 г. Комисията ще предложи законодателен акт за цифровите услуги. Въпреки че в предложението няма да се определи какво се счита за незаконна реч, с него ще се преследва по-ефективното справяне с всички видове незаконно съдържание, поддържано на различни видове платформи, за да се гарантира спазването на основните права, включително свободата на изразяване. Комисията също така ще разшири своята ангажираност и сътрудничество с дружествата и

⁵¹ Вж. например FRA, *Доклад относно основните права за 2019 г.* (29 май 2019 г.) и ИЛГА—Европа, *Годишен преглед на ситуацията с правата на човека при лесбийките, гейовете, бисексуалните, транс и интерсексуалните лица за 2019 г.* (февруари 2019 г.).

⁵² Понастоящем седем държави членки не включват изрично сексуалната ориентация в законодателството срещу словото на омразата и/или престъпленията от омраза като утежняващ фактор, 15 не включват половата идентичност, а 25 не обхващат половите белези.

⁵³ Рамковото решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право не обхваща изрично престъпленията от омраза и словото на омразата, насочени срещу ЛГБТИК, както и не включва изтъкването на сексуалната ориентация или половата идентичност сред определящите характеристики на престъпленията от омраза и словото на омразата. (ОВ L 328, 6.12.2008 г., стр. 55).

платформите от сферата на информационните технологии, включително в контекста на изпълнението на кодекса за поведение.

Комисията ще гарантира правилното транспониране и стриктното прилагане на преразгледаната Директива за аудио-визуалните медийни услуги, която укрепва защитата срещу съдържание, което подбужда към омраза или насилие, и забранява аудио-визуалните търговски комуникации, които включват или насърчават каквато и да било дискриминация, включително на основата на пола и на сексуалната ориентация. През 2020 г. Комисията ще приеме европейски план за действие за демокрация с цел справянето с ключовите предизвикателства, включително борбата срещу дезинформацията, защитата срещу външна намеса и манипулация при избори, свободата на медиите и плурализма.

2.3 Съобщаване за престъпления от омраза срещу ЛГБТИК и обмен на добри практики

Комисията ще продължи да насърчава безопасна среда, в която ЛГБТИК, станали жертви, ще могат да съобщават за престъпленията, както и по-добра защита и подкрепа за жертвите на основано на пола насилие, домашно насилие и престъпления от омраза срещу ЛГБТИК. Съгласно Стратегията на ЕС относно правата на жертвите (2020-2025 г.)⁵⁴ тя ще подпомага държавите членки да гарантират, че услугите в подкрепа на жертвите, включително безопасни убежища, ще са налични и достъпни за ЛГБТИК. Комисията също така ще насърчава интегрирана и целенасочена подкрепа за жертвите със специални потребности, включително жертвите на престъпления от омраза, които са ЛГБТИК, чрез възможностите за финансиране от страна на ЕС.

В отговор на своя доклад за изпълнението⁵⁵ от май 2020 г. Комисията ще продължи да работи съвместно с държавите членки за гарантиране на цялостното и правилно изпълнение на Директивата относно правата на жертвите. Комисията ще повишава осведомеността за правата на жертвите чрез комуникационна кампания на територията на целия ЕС и ще улеснява обмена на добри практики (например чрез създаване на „бюра в цветовете на дъгата“ в местните полицейски участъци⁵⁶).

Чрез по-тясно сътрудничество с Агенцията на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането (CEPOL), както и със Съвета на Европа, държавите членки и гражданското общество, в рамките на нова работна група за обучение и изграждане на капацитет- за правоприлагащите органи относно престъпленията от омраза-, Комисията ще подкрепя обучението, което ще бъде от полза за служителите на правоприлагащите органи по отношение на идентифицирането и регистрирането на предубеждения от омраза към ЛГБТИК и повишаването на степента на съобщаване на престъпленията.

---

⁵⁴ Европейска комисия, [Стратегия на ЕС за правата на жертвите \(2020—2025 г.\)](#), 24.6.2020 г., COM(2020) 258 final

⁵⁵ Доклад на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно прилагането на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета, (COM(2020) 188 final), 11 май 2020 г.

⁵⁶ Създаването на „бюра в цветовете на дъгата“ е предложено като част от изпълнението на Стратегията на ЕС за правата на жертвите (COM(2020)258 final).

2.4 Защита и насърчаване на телесното и психично здраве на ЛГБТИК

Вредни практики като хирургическа намеса, която не е от жизнена необходимост, и медицинска интервенция спрямо интерсексуални бебета и подрастващи без тяхното лично и напълно информирано съгласие (генитално осакатяване на интерсексуални лица)⁵⁷, насилствена медикализация на транс лица и практики за преобразуване, насочени към ЛГБТИК⁵⁸, могат да имат сериозни последици за телесното и психично здраве. Комисията ще насърчава обмена на добри практики между държавите членки за прекратяване на тези практики. Принудителният аборт и принудителната стерилизация, както и други вредни практики, насочени срещу жени и момичета, са форми на насилие, основано на пола, и представляват тежки нарушения на правата на жените и правата на детето. Комисията също така ще включи интерсекционална перспектива в препоръката относно вредните практики по отношение на жените и момичетата, обявена в стратегията за равенство между половете за 2020—2025 г.

Ключови действия от страна на Европейската комисия:

- ✓ да представи през 2021 г. инициатива за разширяване на списъка от „престъпления в ЕС“ (член 83, параграф 1 от ДФЕС), така че да обхване престъпленията от омраза и словото на омразата, включително когато са насочени срещу ЛГБТИК;
- ✓ да предостави възможности за финансиране за инициативи за борба с престъпленията от омраза, словото на омразата, насилието и вредните практики, насочени срещу ЛГБТИК (програма „Граждани, равенство, права и ценности“), и да утвърждава правата на жертвите на престъпления, включително ЛГБТИК (програма „Правосъдие“);
- ✓ да внесе препоръка за предотвратяване на вредните практики срещу жени и момичета.

Европейската комисия ще подкрепя държавите членки за:

- ✓ обмен на най-добри практики относно защитата на ЛГБТИК срещу словото на омразата и престъпленията от омраза, насочени към тях;
- ✓ насърчаване на безопасна и подкрепяща среда за ЛГБТИК, които са станали жертва на престъпления;
- ✓ подобряване на обучението и изграждането на капацитет- за правоприлагащите органи, за да могат те по-добре да идентифицират и регистрират предубежденията от омраза към ЛГБТИК, и за повишаване на степента на съобщаване на престъпленията.

⁵⁷ 62 % от интерсексуалните лица, които са претърпели операция, са заявили, че нито те, нито техните родители са дали пълно информирано съгласие преди първата медицинска намеса или интервенция за промяна на техните полови белези (*FRA, второ проучване относно ЛГБТИ, стр. 54*).

⁵⁸ Практиките за преобразуване „представляват безкрайно вредни форми на намеса, които се основават на невярната от медицинска гледна точка концепция, че ЛГБТ и други лица с многообразна полава принадлежност са болни; тези практики причиняват силна болка и страдание и водят до дълготрайно психическо и физическо увреждане“; (Независим експерт на ООН относно защитата срещу насилие и дискриминация, основана на сексуална ориентация и полова идентичност, [Доклад относно насочената към преобразуване терапия](#), 1 май 2020 г.

3. ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВА, КОИТО ПРИОБЩАВАТ ЛГБТИК

53 % от ЛГБТИ почти **никога или рядко са открити** за своята ориентация.

21 държави членки признават **съюзите** на еднополовите двойки, а **15 държави членки** предвиждат **осиновяване** от еднополови двойки.

Законово признаване на пола въз основа на самоопределение се прилага в **4 държави членки**.

В Хартата на основните права е предвидено правото на зачитане на личния и семейния живот, както и правото на децата на закрила и грижи, необходими за тяхното благосъстояние. В ЕС има широк спектър семейни модели, включително „семейства на дъгата“ с един или повече членове, които са ЛГБТИК. Заради различията в семейното право в отделните държави членки може да се стигне до прекъсване на признаването на семейните връзки, когато „семействата на дъгата“ преминават през вътрешните граници в ЕС. Тази ситуация се влоши в резултат на мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19. Трудностите, които някои „семейства на дъгата“ изпитват с постигането на законово признаване на своите документи и връзки, доведоха до допълнителни проблеми по време на пандемията при затварянето на границите на държави. Имаше случаи на блокиране на хора по границите и възпрепятстване на присъединяването към техните семейства по време на ограничителните мерки⁵⁹.

Транс, небинарните и интерсексуалните лица често не биват признавани в закона или в практиката, което води до правни затруднения и в личния, и в семейния им живот, включително в трансгранични ситуации.

3.1 Гарантиране на правата на ЛГБТИК при ситуации, свързани с преминаването през границите

В законодателството на ЕС относно свободното движение, по-специално в Директивата за свободното движение⁶⁰, се признава правото на всички граждани на ЕС и на техните семейства, включително регистрираните партньори и „семействата на дъгата“, да се придвижват и пребивават свободно в ЕС⁶¹.

Комисията ще продължи да гарантира правилното прилагане на законодателството относно свободното движение, включително преодоляване на конкретните трудности, които не позволяват на ЛГБТИК и техните семейства да ползват своите права. Това включва целенасочени диалози с държавите членки във връзка с прилагането на решението по делото *Coman*, в което Съдът на Европейския съюз поясни, че терминът

⁵⁹ ИЛГА-Европа, въздействие на COVID-19.

⁶⁰ Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77).

⁶¹ При спазване на условията на договорите и мерките, приети за тяхното прилагане.

„съпруг/а“, както е използван в Директивата за свободното движение, се прилага и за партньори от един и същи пол⁶². Ако е необходимо, Комисията ще предприеме правни действия.

За да подобри правната сигурност за гражданите на ЕС при упражняването на техните права за свободно движение, както и за да гарантира по-ефективно и еднакво прилагане на законодателството относно свободното движение в целия ЕС, през 2022 г. Комисията ще направи преглед на публикуваните през 2009 г. насоки относно свободното движение. Преразгледаните насоки ще отразяват многообразието на семействата и по този начин ще допринесат за улесняване на упражняването на правата на свободно движение за всички семейства, включително „семействата на дъгата“⁶³. Комисията ще продължи да събира доказателства за срещаните в реалния живот проблеми от страна на ЛГБТИК и техните семейства в трансгранични ситуации.

Материалното семейно право попада в рамките на компетентността на държавите членки. Законодателството на ЕС относно семейното право се прилага в трансгранични случаи или при ситуации, свързани с преминаването през границите, и обхваща и ЛГБТИК. Това включва правила за улесняване на признаването от страна на държавите членки на издадени в друга държава членка съдебни решения за развод, родителски отговорности и права (включително попечителство над детето и права за посещение), издръжка (за двойки и деца), собственост, притежавана в рамките на брака и на регистрираните партньорства, както и въпроси, свързани с наследяването (за двойки и деца).

Комисията ще гарантира стриктното прилагане на трансграничното семейно право по отношение на „семействата на дъгата“, като засили своето внимание върху тази група при наблюдението на неговото изпълнение.

3.2 Подобряване на законовата защита за „семействата на дъгата“ в трансгранични ситуации

В повече от половината от държавите членки националното законодателство съдържа разпоредби, които са приложими за родители от „семейства на дъгата“. Въпреки това и въпреки съществуващото право на ЕС, тълкувано от Съда на Европейския съюз, когато тези семейства пътуват или се преместват в други държави членки, понякога съществува риск връзката на децата с техния(те) ЛГБТИК родител(и) да бъде прекъсната, което може да окаже въздействие върху правата на децата⁶⁴. Женените и регистрираните партньори също могат да срещнат трудности при пътуване или преместване в друга държава членка.

---

⁶² Решение от 5 юни 2018 г., по дело *Coman*, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385. В това решение Съдът на Европейския съюз е постановил, че терминът „съпруг/а“ (използван в Директивата за свободното движение) се прилага и за лице от същия пол като този на гражданин на ЕС, с което този гражданин има сключен брак.

⁶³ Допълнителни подробности ще бъдат обявени в предстоящия Доклад за гражданството на ЕС.

⁶⁴ Липсата на взаимно признаване на връзките дете-родител може да доведе до отказ на гражданство, име или наследствени права на деца. Освен това непризнатите родители могат да нямат възможност да действат като законни представители на своите деца, да пътуват сами с тях, да ги записват в училища, да им предоставят здравна осигуровка, да откриват банкова сметка или да дават съгласие за медицински интервенции.

Комисията ще настоява за взаимно признаване на семейните отношения в ЕС. Ако човек е родител в една държава, е родител във всяка държава. През 2022 г. Комисията ще предложи хоризонтална законодателна инициатива в подкрепа на взаимното признаване на родителския статут между държавите членки, например признаването на родителския статут в една държава членка да води до валидно признаване в друга държава членка.

В допълнение към това Комисията ще продължи да подкрепя усилията на държавите членки за отстояване спазването на правата на „семействата на дъгата“, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (по-специално правото на личен и семеен живот и правата на детето), които са в сила при прилагането на правото на ЕС. Тя ще проучи възможни мерки за оказване на подкрепа за взаимното признаване на правния статут на еднополовите съпрузи и регистрираните партньори в трансгранични ситуации.

3.3 Подобряване на признаването на транс и небинарните идентичности, както и на интерсексуалните лица

Изискванията, приложими за физическите лица, които искат да променят своя законен пол, значително се различават в отделните държави членки. През последните години нарастващ брой държави членки значително промениха своето законодателство относно признаването на пола в посока към модел на самоопределение. Други запазват редица изисквания за целите на признаването на пола на транс и небинарните лица. Те може да не са пропорционални и може да нарушават стандартите за правата на човека, както са определени от Европейския съд по правата на човека, в случай на хирургически изисквания и⁶⁵ изисквания за⁶⁶ стерилизация.

Комисията ще насърчава обмена на най-добри практики между държавите членки относно това как да се въведат достъпно законодателство и правни процедури за признаване на предпочитания социален пол въз основа на принципа на самоопределение и без възрастови ограничения.

Комисията ще започне междусекторен диалог с различни заинтересовани страни, включително държавите членки, предприятията и медицинските специалисти с цел повишаване на осведомеността относно транс и небинарните идентичности, както и относно интерсексуалните лица, и с цел насърчаване на приобщаването във всички съответни действия и процедури, включително в рамките на Комисията.

3.4 Насърчаване на благоприятна среда за гражданското общество

Комисията ще предостави финансиране с цел насърчаване на благоприятна, устойчива среда за организациите на гражданското общество, които са свързани с ЛГБТИК. Настоящата стратегия се отнася до съответните програми на ЕС за финансиране и техните приоритети за финансиране по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИК. В допълнение към предоставяното за проекти финансиране, програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ за 2021—2027 г. ще увеличи възможностите за финансиране за малките и средните организации и ще осигури наличност на безвъзмездни средства за оперативни разходи в полза на мрежи, утвърждаващи равнопоставеността на ЛГБТИК. Фондовете на ЕС трябва да допринесат за

⁶⁵ S.V. срещу Италия, жалба № 55216/08, 11 октомври 2018

⁶⁶ A.P., Gaçon и Nicot срещу Франция, жалби № 79885/12, 52471/13 и 52596/13, 6 април 2017 г.

изграждането на недискриминационно общество и за поддържането на усилията на Комисията за постигане на Съюз на равенството.

В допълнение към това Комисията ще поддържа и насърчава структуриран, открит диалог и консултации с гражданското общество относно законодателството и създаването на политики, по-специално за обсъждане на изпълнението на стратегията. Тя ще насърчи диалога с държавите членки, агенциите на ЕС, социалните партньори и частния сектор, за да послужи като основа за по-нататъшното развитие на политиките за справяне с дискриминацията срещу ЛГБТИК. Комисията ще продължи да повишава осведомеността относно необходимостта от равнопоставеност на ЛГБТИК и недискриминация, както и да участва в обществени мероприятия, които представляват междинни цели за общността на ЛГБТИК.

Младите хора играят решаваща роля за изграждането на приобщаващи общества. Заедно с държавите членки Комисията събра техните становища чрез процес на диалог с младежта в ЕС, който доведе до 11 цели⁶⁷ за европейската младеж, които включват, наред с другите неща, стремеж към равнопоставеност на всички полове и към приобщаващи общества. Тези цели за младежта отразяват възгледите на младите европейци и представят визия за Европа, която им дава възможност да реализират своя пълен потенциал, като в същото време помага за намаляване на пречките, които възпират тези с по-малки възможности от участие в социалния и икономическия живот.

Ключови действия от страна на Европейската комисия:

- ✓ да извърши през 2022 г. преглед на насоките от 2009 г. относно свободното движение, който да отрази многообразието на семействата и да допринесе за улесняване на упражняването на правата на свободно движение за всички семейства, включително „семействата на дъгата“;
- ✓ да предложи хоризонтална законодателна инициатива за взаимното признаване на родителския статут между различните държави членки;
- ✓ да проучи възможни мерки за оказване на подкрепа за взаимното признаване на отношенията на еднополовите партньори в трансгранични ситуации;
- ✓ да осигури възможности за финансиране, по-специално чрез програмата „Граждани, равенство, права и ценности“.

Европейската комисия ще подкрепя държавите членки за:

- ✓ въвеждане на приемливо законодателство и правни процедури за признаване на предпочитания социален пол;
- ✓ подобряване на включването на транс, небинарните и интерсексуалните лица в съответната документация, приложения, проучвания и процеси;
- ✓ стриктно прилагане на правото на свободно движение и на правилата на ЕС относно семейното право.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy/youthgoals_en; те са включени в стратегията на ЕС за младежта за 2019—2027 г.

4. ПОЕМАНЕ НА ВОДЕЩА РОЛЯ В ПРИЗИВА ЗА РАВНОПОСТАВЕНОСТ НА ЛГБТИК ПО СВЕТА

Правата на ЛГБТИК са права на човека и ЛГБТИК следва да имат възможност изцяло да използват своите права навсякъде и по всяко време.

Независимо от това на различни места по света ситуацията с ЛГБТИК остава изключително несигурна, тъй като те стават обект на сериозни нарушения на правата им и на злоупотреби, без достъп до правосъдие. Много от тях се сблъскват с дискриминация, тормоз, преследване, лишаване от свобода или дори убийства или смъртно наказание⁶⁸ — просто защото са такива, каквито са. Комисията и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) са поели ангажимент да ги защитават и да им предоставят възможности да отстояват своите права. Ситуацията с ЛГБТИК също така варира значително между отделните държави. Необходим е индивидуален подход за постигане на максимално въздействие на подкрепата от ЕС с помощта на всички инструменти, с които разполагаме. ЕС провежда политически диалози с партньорски държави за справяне с дискриминационни закони, политики и практики срещу ЛГБТИК, и за декриминализация на отношенията със същия пол- и транс идентичностите. Той ще дава личен пример, като показва солидарност и изгражда устойчивост по отношение на защитата и напредъка при правата на ЛГБТИК по света, както и като оказва принос за възстановяването в световен мащаб, което дава възможност на всички да процъфтяват в социален, икономически и политически план и „никой да не бъде изоставен“.

Все по-често защитниците на правата на човека рискуват собствения си живот в постигането на напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИК. Враждебни или животозастрашаващи ситуации често принуждават ЛГБТИК да се спасяват с бягство от своите държави на произход. Силният ангажимент за насърчаване и защита на правата на човека е в основата на всички дейности на ЕС. Важно е вътрешните и външните дейности на ЕС в тази област да бъдат последователни и взаимно да се подсилват. ЕС ще затвърди своята лидерска позиция в световен мащаб по отношение на защитата на универсалността и неделимостта на правата на човека за всички, включително за ЛГБТИК.

Независимо от мотивите за тяхната молба за убежище ЛГБТИК, които търсят убежище, често са изложени на допълнителни опасности при пристигането си в ЕС и имат потребности, които могат да се различават от тези на другите лица, търсещи убежище⁶⁹.

4.1 Укрепване на ангажимента на ЕС относно проблемите на ЛГБТИК във всичките външни отношения на Съюза

⁶⁸ Връзките със същия пол все още са обект на наказателно преследване в 72 държави. (Съвет по правата на човека, [Доклад на независимия експерт относно защитата срещу насилие и дискриминация, основана на сексуална ориентация и полова идентичност, 11 май 2018 г.](#))

⁶⁹ ЛГБТИК, които търсят убежище, често са изложени на особено висок риск от дискриминация, изключване, тормоз и насилие, включително сексуално насилие, в приемните центрове и такива за задържане, както и когато биват интервюирани. Те могат да бъдат лишени от подходяща правна помощ или жизненоважно здравно обслужване, като например продължаващо хормонално лечение. Вж. например Комисия на ООН по правата на човека, *Защита на лица с многообразна сексуална ориентация и полова идентичност: глобален доклад относно усилията на Комисията на ООН по правата на човека за защита на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица, които търсят убежище или са бежанци*, (декември 2015 г.).

ЕС ще укрепи своя ангажимент относно проблемите на ЛГБТИК в своите външни отношения както на политическо, така и на техническо равнище. Той ще положи конкретни усилия за борба срещу насилието, омразата и дискриминацията и ще гарантира, че правата на ЛГБТИК ще се зачитат в държавите партньори.

По отношение на държавите кандидатки и потенциалните кандидатки, включително в контекста на преговорите за присъединяване и процеса на стабилизиране и асоцииране, Комисията ще настоява за равнопоставеност на ЛГБТИК в политическия диалог и ще подкрепя мерки за справяне с насилието, омразата и дискриминацията срещу ЛГБТИК, включително чрез оказване на подкрепа за организациите от гражданското общество посредством инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП). Тя също така ще подкрепя наблюдението и събирането на данни относно положението на ЛГБТИК в региона и ще продължи да следи и докладва тяхната ситуация в годишните доклади по държави от пакета за разширяването.

Комисията ще споделя най-добрите практики за справяне с дискриминацията и за постигане на напредък по отношение на правата на ЛГБТИК отвъд границите на ЕС чрез своето сътрудничество и ангажимент към Съвета на Европа, ООН и други съответни международни и регионални органи.

С Плана за действие относно правата на човека и демокрацията за 2020—2024 г.⁷⁰ се подновява ангажиментът на ЕС и се призовава за действия за борба срещу всички форми на дискриминация, като се отделя конкретно внимание на многобройните и комбинирани форми на дискриминация. В него се осъждат дискриминационните закони, политики и практики, включително криминализирането на отношенията между представители на един и същи пол. ЕС ще предприеме действия по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИК по време на международни форуми, ще изгражда международни партньорства, основани на принципите на равенство и недискриминация, и редовно ще си взаимодейства с партньорски държави чрез политически диалози и такива в областта на правата на човека в съответствие със своите насоки за насърчаване и защита на правата на човека при ЛГБТИ⁷¹, и в съответствие със своите насоки относно правата на човека за -недискриминация при външни дейности⁷².

Местните организации на гражданското общество, които работят на предна линия за насърчаване и защита на правата на ЛГБТИК, ще бъдат подкрепени с финансиране от ЕС.

Комисията ще продължи да подкрепя национални, регионални и глобални програми в полза на защитниците на правата на човека при ЛГБТИК и техните организации. Например подкрепа се осигурява за повишаване на капацитета за:

- изграждане на силни движения по целия свят;
- укрепване на местни, национални и регионални инициативи за правата на човека; както и

⁷⁰ План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за 2020—2024 г., JOIN(2020) 5 final.

⁷¹ Съвет, *Насоки за насърчаване и защита на упражняването на всички права на човека от лесбийките, гейовете, транссексуалните и интерсексуалните (ЛГБТИ) лица* (24 юни 2013 г.).

⁷² Съвет, *Насоки на ЕС относно правата на човека във връзка с недискриминацията при външни дейности*, (6337/19, 18 март 2019 г.).

- формиране на регионални съюзи в региони от държави, обхванати от процеса на разширяване, и от съседните държави, Африка, Азия и Тихоокеанския регион, както и Латинска Америка и Карибския регион.

ЕС ще продължи да предлага бърз отговор за закрила на отделни защитници на правата на човека при ЛГБТИК. Комисията ще продължи да се стреми да гарантира, че хуманитарната помощ продължава да бъде чувствителна към аспектите на пола и на възрастта, че тя е адаптирана към потребностите на различни по възраст и пол групи (включително общности/отделни лица, които са ЛГБТИК) и че тя е в съответствие с хуманитарните принципи, включително на безпристрастност (недискриминация). Накрая Планът за действие на ЕС за периода 2021—2025 г. относно равенството между половете и овластяването на жените във външните отношения (GAR III) ще бъде разработен, наред с другото, въз основа на принципа на интерсекционалност и ще насърчава равенството между жените и мъжете в цялото им многообразие.

Кризата с COVID-19 също усложни положението с дискриминацията и насилието срещу ЛГБТИК отвъд границите на Европа. В своето Съобщение от 8 април 2020 г. относно действията на ЕС за глобално реагиране на COVID-19 чрез „Екип Европа“, ЕС възприе подход, основан на правата на човека, насочен към възстановяване в подобър вид и оказване на подкрепа за по-справедливи, по-приобщаващи и устойчиви общества и изпълнение на Програмата до 2030 г., в духа на принципа „никой да не бъде изоставен“⁷³. ЕС определя като приоритет здравните и социално-икономическите мерки, гарантиращи например, че помощните и основните социални услуги ще останат налични за всички, и ще продължи да насърчава и защитава правата на човека, равенството и недискриминацията, достойните условия на труд, борбата с насилието, както и основните ценности в този контекст.

Ключови действия от страна на Европейската комисия:

- ✓ да изпълнява действия в подкрепа на правата на ЛГБТИК съгласно Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за 2020—2024 г. и съгласно насоките на ЕС за насърчаване и закрила на упражняването на всички човешки права от ЛГБТИ лицата;
- ✓ да гарантира подкрепа за равнопоставеността на ЛГБТИК при дейностите по линия на фондовете за Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество и инструментите за предприсъединителна помощ.

5. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА: ПЪЛНОЦЕННО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ НА ЕС

За постигането на поставените в стратегията цели, Комисията ще комбинира описаните по-горе целенасочени действия с подобрена форма на интегриране на принципа на равенство между половете. Комисията ще се погрижи борбата срещу дискриминацията, която засяга ЛГБТИК, както и насърчаването на равнопоставеността, да бъдат интегрирани във всички политики на ЕС, цялото

⁷³ Европейска комисия, *Съобщение относно действията на ЕС за глобално реагиране на COVID-19*, 8.4.2020 г., JOIN(2020) 11 final: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/joint-comm-2020-eu-global-response_en.pdf

законодателство и всички програми за финансиране — както вътрешни, така и външни. Това ще бъде подпомогнато от първия по рода си европейски комисар по равенството и от специализираната работна група за равенство.

Настоящата стратегия ще се изпълнява въз основа на принципа на интерсекционалността, като хоризонтален принцип: сексуалната ориентация, половата идентичност/проявлението на пола и/или половите белези ще бъдат разглеждани заедно с други лични характеристики или идентичности, като например пол, расов/етнически произход, религия/убеждения, увреждане и възраст. Този принцип служи за обяснение на ролята, която играят взаимовръзките при личните преживявания на дискриминация и уязвимост. Жените, които са ЛБТИК, могат да станат обект на дискриминация както като жени, така и като ЛБТИК. ЛГБТИК с увреждания могат да се изправят пред допълнителни трудности по отношение на получаването на подкрепа и информация, както и за пълноценно участие в общността на ЛГБТИК и обществото като цяло, заради липсата на достъп, която допълнително усложнява тяхното изключване⁷⁴. ЛГБТИК с увреждания се нуждаят от достъп до информация относно подкрепата и правото в достъпни и алтернативни формати, както и достъп до пространствата, местата и мрежите за подкрепа, свързани с ЛГБТИК.

Стратегията е насочена и към преодоляване на неравенствата, подчертани от кризата с COVID-19, която оказва непропорционално въздействие върху уязвимите ЛГБТИК. Като част от тази работа Комисията ще насърчава държавите членки да се възползват пълноценно от възможностите, предлагани от инструмента на Европейския съюз за възстановяване, за смекчаване на непропорционалното въздействие на кризата и постигане на напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИК. В допълнение към това Европейската комисия ще има готовност да оказва помощ на държавите членки за интегриране на равенството при разработването и изпълнението на реформи чрез инструмента за техническа подкрепа.⁷⁵

Финансирането от страна на ЕС е от ключово значение за изпълнението на политиките на ЕС в държавите членки. Средствата от ЕС, които се управляват от държавите членки, трябва да бъдат от полза за всички граждани на ЕС, без каквато и да било форма на дискриминация, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст и сексуална ориентация. Чрез строг мониторинг Комисията и държавите членки трябва да гарантират, че средствата от ЕС ще допринасят за равенството и че по всички финансирани от ЕС проекти ще се спазва правото на ЕС, включително договорите и Хартата на основните права на Европейския съюз. Ако проектите нарушават правилата на ЕС за борба с дискриминацията, финансирането може да бъде спряно или оттеглено. Предложението на Комисията за нов Регламент за общоприложимите разпоредби⁷⁶, в което са предвидени правила за програмния период 2021—2027 г., съдържа

---

⁷⁴ Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, по която ЕС и всички държави членки са страни, установява общите принципи, които включват правата на лицата с увреждания за зачитане на тяхното присъщо достойнство, самостоятелност на личността (включително свободата на личен избор), достъп, пълноценно и ефективно участие и включване в обществото.

⁷⁵ Създаването на инструмент за техническа подкрепа зависи от получаването на съгласие от страна на Европейския парламент и на Съвета по предложението за Регламент за създаване на инструмент за техническа подкрепа, COM(2020) 409 final.

⁷⁶ [COM\(2018\)375 final](#).

благоприятстващо условие⁷⁷, свързано с Хартата. В допълнение към това, от държавите членки се изисква да установяват и прилагат критерии и процедури за избор на проекти, които са недискриминационни и са съобразени с Хартата.

Надеждните и съпоставими данни относно равенството ще изиграят решаваща роля за оценката на положението на ЛГБТИК и за ефективно справяне с неравенствата. Комисията ще покани Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) и Европейския институт за равенство между половете (EIGE) да продължат да предоставят на държавите членки техническа помощ и методическа подкрепа по отношение на разработването и изпълнението на мероприятия за събиране на данни относно ЛГБТИК, във връзка с единично основание или повече от едно основание. Тя също така ще подкрепи събирането на подробни комбинирани данни от FRA, EIGE и държавите членки, по-специално чрез подгрупата за данни относно равнопоставеността към експертната група на високо равнище по въпросите на недискриминацията, равенството и многообразието.

В допълнение към това Комисията ще организира кръгла маса относно данните за равенството с участието на ключови заинтересовани страни, които ще разгледат препятствията пред събирането на данни, свързани с расата или етническият произход, и ще набележат начини за по-хармонизиран подход, включително по отношение на комбинираните данни, например относно расата или етническият произход и сексуалната ориентация.

Комисията (Евростат) ще продължи своята работа относно данните за равенството като цяло, като отнесе въпроса директно към държавите членки при техническите срещи с националните статистически служби, когато това е уместно. Евростат ще предоставя на службите на Комисията методическа подкрепа при оценката на възможността за събиране на статистически данни относно ЛГБТИК, предоставени на доброволна основа от държавите членки.

През 2023 г. ще бъде публикувано едно ново проучване на Евробарометър относно дискриминацията в ЕС. Комисията също така ще насърчи FRA да проведе подробно проучване относно ЛГБТИ през 2024 г.

Държавите членки се насърчават да надграждат съществуващите най-добри практики⁷⁸ и да разработват свои собствени планове за действие за постигане на равнопоставеност на ЛГБТИК. Целта ще бъде да се засили защитата срещу дискриминация на ЛГБТИК, да се гарантират последващи действия на национално равнище по целите и действията, предвидени в настоящата стратегия, както и за тяхното допълване с мерки в полза на равнопоставеността на ЛГБТИК в области от компетентността на държавите членки. Комисията също така ще продължи да подкрепя и прави видими усилията на градовете за въвеждане на стабилни политики

---

⁷⁷ В приложение III към Регламента за общоприложимите разпоредби.

⁷⁸ Както е отразено в [годишните доклади на Комисията относно Списъка с дейности за периода 2015—2019 г.](#) за постигане на напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИ, държавите членки са докладвали за разработването на свои собствени планове за действие за равнопоставеност на ЛГБТИК. Такива планове за действие са ценни, тъй като те представляват политически ангажимент за справяне с дискриминацията спрямо ЛГБТИК, придружен от конкретни действия за постигане на напредък в посока към равнопоставеност.

за приобщаване на местно равнище, включително чрез годишното определяне на европейска(и) столица(и) на приобщаването и многообразието.

Освен осъществяването на ключовите дейности, предвидени в настоящата стратегия, Комисията ще създаде подгрупа относно равнопоставеността на ЛГБТИК към експертната група на високо равнище по въпросите на недискриминацията, равенството и многообразието, за да окаже подкрепа и да следи напредъка в държавите членки, включително по отношение на разработването на национални планове за действие относно равнопоставеността на ЛГБТИК. Тя ще организира редовни срещи на политическо и експертно равнище с гражданското общество и държавите членки, както и ще вземе участие в работата на правителствената мрежа на националните фокусни точки по въпросите на ЛГБТИ към Съвета на Европа. Тя редовно ще осъществява мониторинг върху изпълнението на дейностите, представени в настоящата стратегия, а през 2023 г. ще представи средносрочен преглед.

Ключови действия от страна на Европейската комисия:

- ✓ да извършва оценка и провежда мониторинг на изпълнението на благоприятстващото условие, свързано с Хартата на основните права, както е предвидено в предложението на Комисията за нов Регламент за общоприложимите разпоредби;
- ✓ да осъществява мониторинг върху всички програми, финансирани от ЕС, за да гарантира, че при тях се зачитат принципите на равенството и се спазва правото на ЕС, включително договорите и Хартата на основните права на Европейския съюз;
- ✓ да покани FRA и EIGE да продължат да предоставят на държавите членки техническа помощ и методическа подкрепа по отношение на разработването и изпълнението на мероприятията за събиране на данни относно ЛГБТИК.

Комисията ще подкрепя държавите членки, за да:

- ✓ разработват национални планове за равнопоставеност на ЛГБТИК.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: СЪВМЕСТНА РАБОТА ЗА РАВНОПОСТАВЕНОСТ НА ЛГБТИК

Настоящата стратегия е изготвена въз основа на визия за Европа, в която хората в пълното си многообразие са равни — където те са свободни да живеят живота си независимо от своята сексуална ориентация, полова идентичност/проявление на пола или полови белези.

Макар че Европа отбелязваше поетапен напредък през последните години, настоящата стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИ бележи нова фаза в нашите усилия за насърчаване на равенството за лесбийките, гейовете, бисексуалните, транс, небинарните, интерсексуалните и куиър лицата, като същевременно продължава да се поставя акцент върху приоритетните области. Освен това в нея се подчертава необходимостта от включване на перспективата за равнопоставеността на ЛГБТИК във всички политики на ЕС, както и в програмите за финансиране на ЕС.

Борбата с неравенството в ЕС е споделена отговорност и изисква съвместни усилия и действия на всяко равнище. Институциите и агенциите на ЕС, държавите членки, включително регионалните и местните органи, органите по въпросите на равенството,

гражданското общество и предприятията трябва да засилят своя ангажимент за постигането на ключовите цели на стратегията.

Всички институции следва да поемат ясен ангажимент за следване на обща стратегия. Комисията приканва Европейския парламент да поднови своя ангажимент и подкрепа за изпълнението на стратегията, а Съвета да приеме заключения като последващо действие в отговор на стратегията. Тя призовава Комитета на регионите и Европейския икономически и социален комитет да насърчат диалога с местните и регионалните органи и гражданското общество, включително социалните партньори, по въпроса как да се постигне напредък към равнопоставеност на ЛГБТИК. Чрез редовни проучвания, техническа помощ и методическа подкрепа за държавите членки Агенцията на Европейския съюз за основните права и Европейският институт за равенство между половете ще продължат да подкрепят напредъка към равнопоставеност на ЛГБТИК.

Дискриминацията, насилието и омразата срещу ЛГБТИК са в противоречие с основните ценности на Европейския съюз и трябва да бъдат премахнати. Заедно можем да преодолеем препятствията пред равнопоставеността на ЛГБТИК и да отбележим ясен напредък до 2025 г. към ЕС, в който ЛГБТИК, в цялото си многообразие, са в безопасност и разполагат с равни възможности за пълноценно участие в обществото и следователно за достигане на пълния си потенциал.